arta plastica 5

1964

arta plastica

REVISTĂ EDITATĂ DE COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ
ȘI UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI

cuprinsul

- AMELIA PAVEL: Cîteva reflecții despre dezvoltarea genurilor în arta romînească contemporană 219

Veneția 1964

- ADINA NANU: Boris Caragea 223
- GINA COPACI: Ion Pacea 226
- HORIA HORȘIA: Ion Gheorghiu 229
  Ion Bițan 232

Artiști de peste hotare

- PITA RUBIN: Frans Masereel 235

Prezențe romînești peste hotare

- A. ANASTASIU: Expoziția romînească de artă decorativă de la Sofia 240
- ION FRUNZETTI: Brăduț Covaliu 245

Simeze

- PETRU COMARNESCU: Expoziția de pictură contemporană engleză 249
- IUDITH KRAUSZ: Constantin Pauleț 253
- OLGA BUȘNEAG: Constanța Dogeanu 254
  Iulia Hălăucescu 256
- H. H.: George Voinescu 257
- CLARETTE WACHTEL: Vasile Dobrian 258
- PIA CIOCULESCU: Tania Baillayre 260
- PAUL PETRESCU: Plastica mică populară 260
- COSTIN IOANID: Cel de-al VI-lea Festival Republican al școlilor, facultăților și institutelor de artă 262

În sprijinul artei de amatori

- ION LUCIAN MURNU: Genurile sculpturii 265
- MARINA VANCI: Interviu cu criticul de artă Silvano Gianelli 268

Meridiane

- S. MELIKSON: Vasile Dobrian și publicul leningrădean 269
- Prima distincție obținută de arta romînească la Bienala de la Sao-Paolo 270
- Academia Internațională de Ceramică 271

Cronica 275

Colegiul redacțional: Corneliu Baba, Brăduț, Covaliu, Mihai Danu, Mircea Deac, Ion Irimescu, Ovidiu Maitec, Jules Perahim (redactor șef), Paul Petrescu, Eugen Popa, Mircea Popescu

Fotografii: FLORIN DRAGU • *Prezentarea artistică:* RADU VELLUDA
Coperta I: SPIRU CHINTILĂ: Peisaj industrial *Coperta IV:* GEORGE VOINESCU: Primăvara (din ciclul «Oameni în frac»)

ANUL XI — 1964

https://biblioteca-digitala.ro / https://revistaarta.ro

1

ION BIŢAN

Multor artişti contemporani, îndrăzneţi în căutări, le este proprie preocuparea de a se manifesta în domenii diverse ale plasticii — pictori, sculptori, graficieni sau decoratori — interesîndu-se în special de arta monumentală, care le oferă un cîmp vast de activitate. Aşa fiind, nu ne miră deloc faptul că în atelierul lui Ion Biţan întîlnim recentele sale încercări în ceramică sau îl găsim pe artist aplecat asupra unor proiecte pe care le va realiza în sgraffito la Galaţi. De altfel, artistul nu e la prima sa manifestare în domeniul artei decorativ-monumentale. Cu ani în urmă a pictat o frescă împreună cu colegul său Paul Gherasim şi a realizat apoi un mozaic pentru Mamaia.

Totuşi a rămas fidel şevaletului, remarcîndu-se la expoziţiile de stat şi, în ultimii ani, figurînd în cadrul expoziţiilor noastre deschise la Bratislava, Praga, Berlin, Atena (1960), Ankara, Istambul, Sofia (1961), Dresda (1963). Acum, iată-l, la a XXXII-a Bienală de la Veneţia.

Cine l-a urmărit pe Biţan încă de la expoziţia sa personală de acum şapte ani a putut constata strădania artistului de a se găsi pe sine pe drumul investigării plastice a realităţii. Pe drumul acesta, Biţan a străbătut perioade care pot fi, într-o oarecare măsură, delimitate, în funcţie de reliefarea anumitor trăsături în modul de exprimare al artistului, de şlefuirea meşteşugului, cerută de transpunerea în imagini a subiectelor. Într-o perioadă de început se încadrează portretele, peisajele şi florile expoziţiei personale, vădind asimilarea învăţămintelor de bază din anii de studii şi detaşarea artistului de profesori. Semnalam la acea dată verva paletei sale, varietatea raporturilor cromatice, o anumită exuberanţă care socoteam a dezvălui potenţialul afectiv al artistului. Sensibilitatea lui Biţan s-a exteriorizat atunci, mai ales, prin luminoasele peisaje

1. ION GHEORGHIU: Natură moartă cu cană albastră — ulei

2. ION BIŢAN: Portret — ulei

https://biblioteca-digitala.ro / https://revistaarta.ro

dobrogene cu soare mult și cer limpede. Era un moment de manifestare a unui lirism juvenil. Evoluția spre o pictură în care ideea constituie elementul principal al mesajului artistic, nu putea fi atunci bănuită, dar am remarcat-o nu peste multă vreme. În acest sens am apreciat, de pildă, cunoscuta compoziție cu tractoristul, « Doi amici », care nu este străină de viziunea neorealismului italian, dar care reflectă meditația artistului în fața unei realități specifice dezvoltării conștiinței sociale în condițiile transformărilor petrecute în viața noastră — a muncitorului romîn și a artistului, romîn, în același timp. Asemenea perioade se succed relativ rapid, înglobînd fiecare un număr restrîns de lucrări. Datorită acestei permanente mobilități a viziunii artistului, cele 14 lucrări de la Veneția, deși aparținînd doar ultimilor patru ani, sînt destul de diferite. De la « Flori roșii » — un buchet de pete de culoare în mijlocul altora, degajat așternute pe fondul alb, totul un joc coloristic, diviziunea cromatică traducînd aici bună dispoziție și efervescență tinerească — pînă la compoziția de intensă atmosferă, « Zi încinsă », se desfășoară simțirea și gîndirea pictorului sub diverse și succesive înfățișări. Dacă în « Cochilii » Bițan își pune spre rezolvare probleme de materie a picturii, dacă în « Vapoare ancorate în larg » îl interesează rezolvarea unor raporturi cromatice în compoziția tabloului, dacă în « Costum țărănesc cu pălărie » se interesează de arta populară nu ca simplu citat, ci ca relevare a unor calități decorative ale acesteia, alte lucrări se evidențiază prin ideile pe care le dezvoltă. Dialogul dintre nou și vechi din lucrarea « Bloc pe Calea Griviței » pledează pentru elementul nou fără ostentație: pledoaria e convingătoare, poezia căsuțelor mărunte din jurul blocului nefiind anihilată. « Recolta », prin omenesc natural, planuri mari, mișcare sugerată, e un epic raport de activitate al colectiviștilor. « Casa din Weimar » este o lirică evocare de atmosferă. În sfîrșit, compoziția « Zi încinsă » e ceea ce în beletristică ar fi clasat drept pastel al colinelor dobrogene, vara, cînd soarele e la cruce. Doi cai și-o greblă mecanică sînt singurele elemente cu contur precis și cu identitate, din vasta priveliște de cafeniuri. Clarificarea altor detalii ar fi făcut peisajul mai citeț, dar ar fi diminuat sentimentul și autenticitatea atmosferei. Ajunge Bițan aici la sinteză prin eludarea detaliilor, compensată de sporirea picturalității suprafeței colorate. Rămîne la această

https://biblioteca-digitala.ro / https://revistaarta.ro

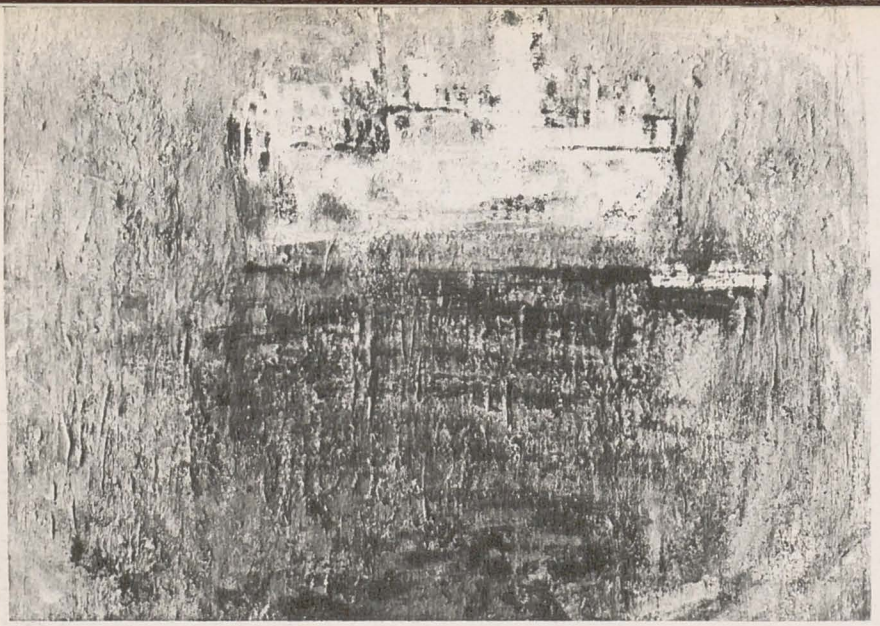

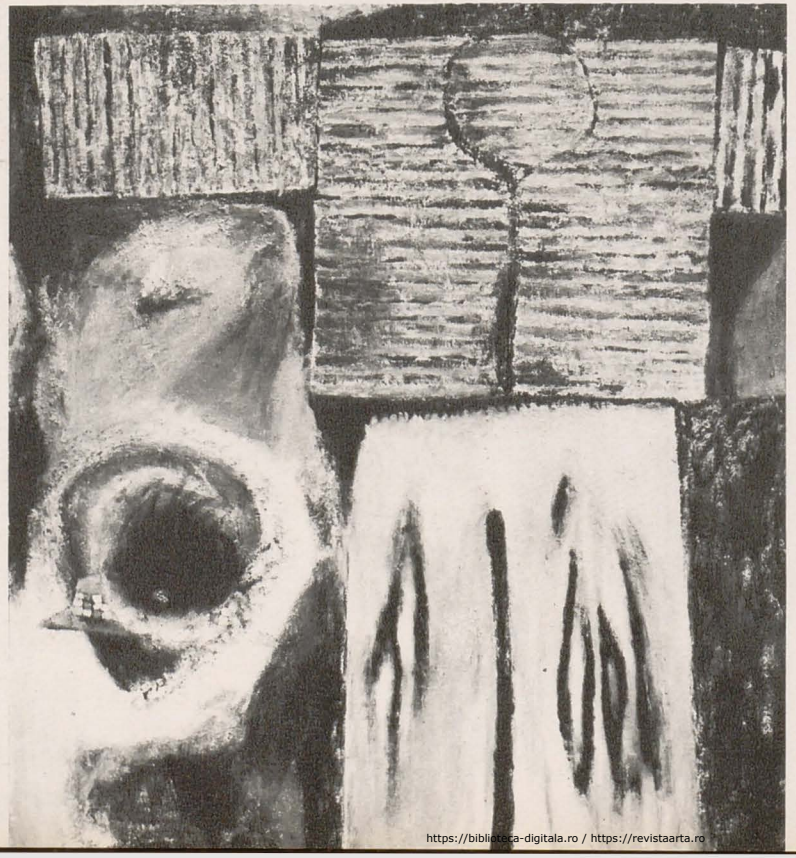

soluție? Rezolvarea acestui tablou constituie o formulă? Nu cred. Ne confirmă artistul însuși: « Nu se pot stabili soluții permanente fără pericolul manierismului. Nu se poate nici apela la soluțiile temporare ale altora fără pericolul întruchipării imaginii deja văzute. Trebuie să afli un mod nou de a compune, de a utiliza ritmuri noi pentru ideile și sentimentele noi ale epocii noastre. Limbajul picturii e limitat și e firesc să asimilezi ceea ce convine sensibilității tale, ca să ajungi a te afirma personal și original, traducînd în pictură ceva din căldura umană, din pămîntul pe care trăiești și aerul ce-l respiri ».

Printr-o întîmplare avem în față « Casa lui Refik Șeicamet », un peisaj dobrogean din 1957, prezentat la expoziția personală, și « Zi încinsă », tot peisaj dobrogean, datat 1964. Același artist, aceeași sensibilitate artistică. Dar cîtă deosebire ! Lirismul juvenil de odinioară a făcut loc meditației serioase, de unde rezultă înțelegerea profundă a realității și redarea impresionantă a atmosferei. Un limbaj corect, dar încă școlăresc, a făcut loc unui limbaj modern, sintetic, concentrat, cerebral, de unde o evidentă forță a expresivității plastice. Dar, nici astăzi nu-i putem bănui lui Bițan evoluția viitoare. E adevărat: a ajuns să traducă în pictură « ceva din căldura umană, din pămîntul pe care trăiește, din aerul pe care-l respiră ». Drumul este deschis înainte: noile conținuturi de viață îi vor solicita talentul și măiestria. Năzuința artistului de a le găsi echivalentele plastice, de a le reprezenta prin graiul picturii de șevalet sau prin acela al artei monumental-decorative, este prezentă în tot ceea ce Bițan creează. Și dacă nu poți bănui ceea ce va da mîine, seriozitatea și robustețea cu care te întîmpină astăzi te îndeamnă să-i acorzi toată încrederea.

H. H.

ION BIȚAN: Vapor în larg — ulei

ION BIȚAN: Costum țărănesc cu pălărie — ulei

https://biblioteca-digitala.ro / https://revistaarta.ro